

Skrivelse till utbildningsnämnden

Ökat antal "hemmasittare" i Stockholms stad

2018-05-24
1.1.3-5046/2018
Dnr.....

Stockholms stad gjorde senast 2010 en kartläggning av så kallade hemmasittare i grundskolan. Undersökningen genomfördes under två månader på samtliga kommunala grundskolor i Stockholm. Elever som hade mer än 50 % frånvaro definierades som hemmasittare. Totalt omfattades 232 elever.

Gruppen var mycket heterogen. Där rymdes bland annat elever vars föräldrar håller barnen hemma, som till exempel nekats hemundervisning och därefter vägrat skicka sina barn till skolan, och elever med ett stort och komplext stödbehov där man inte hade lyckats hitta lösningar för hur stödet ska organiseras.

Nu får vi signaler som tyder på att antalet elever som är hemmasittare ökar i Stockholm. Tyvärr har det inte genomförts någon upprepning av kartläggningen från år 2010, vilket vi krävde 2015, och därför saknas viktig kunskap om dessa elever. Kunskapsbristen kan leda till att barn och unga i mycket stor utsatthet i förlängningen inte får den hjälp och stöd som behövs för en bra skolgång.

Stockholms stads definition av "betydande ogiltig frånvaro" är 20 % frånvaro under två sammanhängande månader, eller 100 % frånvaro under en månad. När eleven har varit frånvarande på detta sätt ska skolan anmäla det till central förvaltning. I Utbildningsnämndens verksamhetsberättelse år 2017 står att andelen elevärenden gällande långvarig ogiltig skolfrånvaro har ökat från 500 år 2016, till 628 år 2017 – en ökning med 25 procent vilket är en alarmerande utveckling. Och eftersom ingen förnyad kartläggning av antalet hemmasittare liknande den 2010 har gjorts, är kunskapen om hur många barn och unga som idag i praktiken inte går i skolan alls i Stockholm bristfällig. Hur många av dessa elever kommer inte återgå till skolan utan vara hemma i månader eller år?

Elevärenden där den centrala förvaltningen uppmärksammas på betydande ogiltig frånvaro avslutas ibland då man definierar frånvaron som giltig. Majoriteten av denna elevkategori har, enligt vad vi förstår, funktionsnedsättningar och psykisk ohälsa. Men funktionsnedsättning och psykisk ohälsa ska inte vara en anledning att godta långvarig skolfrånvaro, utan tvärtom en signal om att ett adekvat stöd behöver sättas in för att hjälpa eleven. Skolan är en avgörande frihetsfråga, eftersom en bra skolgång är den absolut bästa försäkringen mot framtida utanförskap och ohälsa. Alla barn har rätt att gå i skolan. Skolgången kan inte komma när alla andra problem är lösta – en fungerande skolgång är ofta en förutsättning för elevens välmående, liksom en förutsättning för att eleven inte ska halka efter i sin kunskapsinläring.

Just nu ökar andelen barn och unga med psykisk ohälsa i Sverige. Vi får också kraftiga signaler om att det stödsystem som finns i Stockholms kommunala skolor kring elever i behov av stort särskilt stöd inte räcker till. När den psykiska ohälsan ökar, ökar samtidigt behovet av kunskap, av förbättrat stöd i skolsituationen och förebyggande arbete för en bättre psykisk

hälsa hos barn och unga. Det är områden där vi inte sett några konkreta reformer eller initiativ sedan 2014.

Hög skolfrånvaro måste leda till en plan för hur eleven ska få en fungerande skolsituation omgående, antingen via kontakt med skolhälsan eller annan vård, anpassningar i skolmiljön vad gäller funktionshinder alternativt placering i särskild undervisningsgrupp eller kommunal resursgrupp (CSI-grupp). För vissa elever krävs en samverkan mellan skolan och socialtjänsten eller landstinget för att hitta lösningar som kombinerar utbildning med exempelvis behandling eller habilitering.

Samverkan mellan skolan, socialtjänsten och psykiatrin är i många fall avgörande för elever med omfattande frånvaro i skolan. I de fall där hemmasittandet beror på att barn hålls hemma av sina föräldrar (eller på grund av en annan problematik i hemmet) måste socialtjänsten ges stärkta förutsättningar att agera för att hjälpa barnet. Idag finns få möjligheter när föräldrarna vägrar eller inte kan få sitt barn att gå till skolan trots vitesföreläggande.

Det är de elever som är borta mycket från skolan eller som rentav inte längre går i skolan som hjälpen och stödet måste vara som starkast. Alla elever ska ha en chans att utvecklas, komma vidare och kunna välja sin väg i livet – och alla barn har rätt att gå i skolan. Därför måste vi få en fullständig bild om hur många elever i Stockholm som är hemmasittare, varför de är hemma och vad som göra för att skyndsamt återfå dem till skolan.

Med anledning av detta vill vi ställa följande frågor:

- Hur många elever är idag vad som kallas hemmasittare enligt definitionen i 2010 års kartläggning?
- Vilka olika typer av behov finns i gruppen?
- Vad görs för att få tillbaka dessa elever till en hållbar skolsituation?
- Vilka samarbeten finns med landsting och socialtjänst och hur vilka förbättringar av det samarbetet kan göras vad gäller arbetet med gruppen hemmasittare?
- Finns det en övergripande handlingsplan för arbetet med hemmasittande elever?

Stockholm den 24 maj 2018

Lotta Edholm (L)

Cecilia Brinck m.fl. (M)

John Kåberg (C) (e.y.)